

mintaszámmal és inkább település részletekre vagy célzott szennyezés esetén. Prof. Dr. Farsang Andrea akadémikus (†) végzett Cegléd, Békéscsaba, Gyula és Szeged esetén felvehető toxikus elemtartalom méréseket, de csak kiegészítő jelleggel. Általános felmérésre eddig még nem került sor, így keveset tudunk saját lakókörnyezetünk terheltségéről és annak veszélyeiről is. 2010-ben kezdtük el a városi talajok állapotának, hazánkban újszerű, az egész városra kiterjedő felmérését 3 kiválasztott dunántúli településen (Sopron, Szombathely és Székesfehérvár) egy átfogó városökológia projekt részeként. Sopronban és Székesfehérváron a legmagasabb összes terhelést a belvárosi parkok talajában, míg Szombathelyen patakpartról származó mintákban mértem. Egyes zöldfelületi pontok toxikus elemtartalma az intézkedési határértéket is meghaladta. Eredményeimet felhasználtuk a környezeti tényezők értékeléséhez Sopron város környezetvédelmi programjában. Alátámasztó kiegészítő mérések is készültek városi vízfolyások üledékeinek vizsgálatával, mezofauna elemzéssel. A városi talajokra vonatkozó eredmények kiegészítik a településeket nem vizsgáló Talajvédelmi Információs és Monitoring rendszer, illetve későbbiekben a LUCAS adatbázisát. Adataink alapján lehetőségünk lenne egy a városi talajok állapotára vonatkozó adatbázist létrehozni, amely lehetővé tenné a talajok állapotát és változását meghatározó tényezők jobb megismerését, illetve a remediáció lehetőségének kidolgozását. Ezzel is hozzájárulva az egészséges emberi környezet megteremtéséhez. Az egyelőre lokális jelentőségű eredményeim is nemzetközi érdeklődésre tartottak számot, így egy folyamatosan bővülő település állapotokra vonatkozó adatbázis létrehozásával (Pl. Kaposvár, Nagykanizsa vizsgálata is lezajlott, publikálás alatt) kiegészíthető lehetne a 6/2009 sz. talajközegre érvényben lévő rendelet összes toxikus elemtartalmakra vonatkozó határértékei, a városi közegben kiskertet fenntartó lakosság egészségének védelmében.

Dél-alföldi talajadatok több célú feldolgozása Farsang Andreával (TDK-tól NATASA-ig)

Kocsis Mihály*

¹Agrártudományi Kutatóközpont, Talajtani Intézet, Talajterképezési és Környezetinformatikai Osztály, Budapest; ²Vízstudományi és Vízbiztonsági Nemzeti Laboratórium, Agrártudományi Kutatóközpont, Talajtani Intézet, Budapest

*kocsis.mihaly@atk.hu

Farsang Andreával közös Dél-alföldi talajtani kutatásaink 2007-re nyúlnak vissza, amelyek során a földminősítéstől kezdve a talajok belvíz- és aszályérzékenységén, a talajterképezés kérdésein keresztül a vízgazdálkodási talajtulajdonságokig több céllal folytak a vizsgálatok. Kezdetben a Körös-Maros közén a nagy agyagtartalmú csernozjom talajokat, illetve a csernozjom, szikes, réti és öntés talajok közt átmeneteket képező talajváltozatokat vizsgáltuk. A feldolgozásainkhoz a mintaterületeket mindig úgy választottuk meg, hogy a talajok termékenységét mutató növénytermesztési, illetve idősoros termésadatokon kívül rendelkezésre álljanak archív nagyméretarányú üzemi és földminősítési célú genetikus talajterképezési

információk. Az 1970-es és 1980-as évekből, illetve 1990-es évek legelejéről származó papíralapú talajtérképi anyagok igen részletes helyszíni talajszelvény leírásokat és laboratóriumi talajvizsgálatokat tartalmaznak.

A talajadatokat térinformatikai talajadatbázisba történő feldolgozásukat követően a talajértékelési vizsgálatainkhoz használtuk fel, melynek során először a TDK dolgozatok keretében, egy hódmezővásárhelyi mintaterületen a német földminősítési talajbecslést Magyarországon először alkalmaztuk, majd összevetettük ezt a hazánkban ismert Aranykorona, termőhely-értékelés és D-e-Meter földminősítési rendszerekkel.

A doktori kutatásaim során a vizsgálati eredményeink alapján a dél-alföldi csernozjom talajváltozatokra számos talajtermékenységi megállapítást tettünk. Az Agrokémiai Információs és Irányítási Rendszer (AIIR) geopolicionálása révén lehetőség nyílt arra, hogy a talajok aszályérzékenységét mezoléptékben, valamint országosan kistáj szinten vizsgálhassuk. Eredményként elkészítettük Magyarország kistáj léptékű (őszi búza, kukorica, napraforgó) növény-specifikus aszályérzékenységi talajtérképeit, amelyek által a csernozjom talajok termékenységére vonatkozó ismereteink tovább gyarapodtak. Közben elkezdődött a Magyarországi Részletes Talajfizikai és Hidrológiai Adatbázis (MARTHA) talajinformációinak összegyűjtése, amely a Dél-Alföldről 1980-as évekből származó, különböző talajtani szakvélemények adatait is tartalmazza.

A Csongrád-Csanád vármegyei mintaterületek talajtérképezési adatainak feldolgozása 2022-től folytatódott. Makó András kezdeményezésére elindult az archív talajtérképi adatok összegyűjtése, amelyek a „100 pontos” termőhely-értékelés mintateres talajinformációival kiegészülve adatokat szolgáltatnak a **NA**gyméretarányú **T**alajtérképezés **S**zelvény szintű **A**datbázisához (NATASA). A NATASA fontos információkat nyújthat a talajok klímaváltozás hatására fokozódó aszály- és belvízérzékenységének vizsgálataihoz, a termőterületeink öntözővíz igényének megállapításához, valamint a klímaváltozáshoz alkalmazkodó környezetkímélő növénytermesztéshez. Az adatbázis elsőként a Balaton vízgyűjtőjére és Csongrád-Csanád Vármegyére készül el.

A talajerózió, a felszínfedettség és a hemeróbia szint kapcsolatának vizsgálata Cserépfalun talajszelvények elemzésével

Dobos Anna^{1*}, Hegyi Péter Tamás¹, Zelei Zoltán¹, Hegyi Balázs²

¹*Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, TTK, Környezettudományi és Tájökológiai Tanszék;*

²*Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Szénerégió Bizottság Titkársága*

**dobos.anna@uni-eszterhazy.hu*

Az antropogén tevékenységek természetire gyakorolt hatásait sok esetben a mezőgazdasági tájhasználati területeken a talajerózió mértékével mérhetjük. Múltán merül fel aktuális kérdésként: Milyen kapcsolat van a talajerózió mértéke, a felszínfedettség típusa és a hemeróbia szint között? Milyen mértékben befolyásolja az antropogén hatás intenzitása a talajerózió mértékét? 2014-ben a TÁMOP – 4.2.2.A-